

มรรควรรค

๖. มหาลกตเถรวตถุ. (มยา วุจเจเต)

"วณฺํ ฉินฺทถาติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตฺถา เชตวเน วิหรณฺ
โต สมฺพหุเล มหาลกเก ภิกฺขุ อารพฺภ กเถสิ.

เต (ภิกฺขุ) กิร คีหิกาเล สาวตฺถิยํ
กุญฺมพิกา อฑฺฒา มหฺตฺธนา อญฺญมญฺญํ สหายกา (หุตฺวา) เอกโต
ปฺลฺลวณิ กโรนฺตา สตฺถุ ธมฺมเทสนํ สุตฺวา "มยฺ มหาลกกา (อมฺห),
กึ (ปโยชนํ) โน ฆราวาเสนาติ (จินฺเตตฺวา) สตฺถารํ ปพฺพชฺชํ ยาจิตฺ
วา ปพฺพชฺสี, มหาลกกาเวน ปน (เต ภิกฺขุ) ธมฺมํ ปริยาปฺณิตุํ อสก
โกนฺตา วิหาร-ปริยนฺเต ปณฺณสาถํ กาเรตฺวา เอกโต วสีสุ, (เต
ภิกฺขุ) ปิณฺทาย จรณฺตาปี เยภฺยุเยน ปุตฺตทาสฺเสว เกหํ คนฺต
วา ภูณฺชี่สุ.

เตสุ (ภิกฺขุสุ) เอกสฺส (ภิกฺขุโน) ปฺราณหุติยิกา (อิตฺถิ) มธฺรปาณิ
กา นาม (โหติ).

สา (อิตฺถิ) เตสํ สพฺเพสํปี (ภิกฺขุนํ) อุปการิกา อโหสิ; ตสฺ
มา สพฺเพปี (ภิกฺขุ) อตฺตนา ลทฺธิ อหารํ คเหตฺวา ตสฺสาเอว เค
เห นิสีทิตฺวา ภูณฺชนฺติ. สापปี (อิตฺถิ) เนสํ ยถาสนฺนิหิตํ สุปฺพยุ
ชนํ เทติ.

สา อญฺญตเรน อาพาธเณ ฆุญฺจา กาลมกาสิ. อถ เต มหาลกต
เถรา สหายกตฺเถรสฺส ปณฺณสาถายํ สนฺนิปตฺติตฺวา อญฺญมญฺญํ กีวาสุ
คเหตฺวา "มธฺรหตฺถรสา อุปาสิกา กาลกตา โหตีติ วิลปฺนฺตา โรทฺ
สุ, (มหาลกตฺเถรา) ภิกฺขุหิ จ สมฺนตโต อุปธาวิตฺวา "กิมิทํ อาวุโสติ
ปฺปฺญา "ภนฺเต สหายสฺส โน ปฺราณหุติยิกา (อิตฺถิ) กาลกตา (โห

ติ), สอ อมฺหากํ อติวิย อุปการิกา (โหติ), อิทานิ กุโต ตถารูปํ ลภิส
สาม, อิมินา การณน โรธามาติ อาหํสุ.

ภิกขุ ธมฺมสภายํ กถํ สมฺภูจาเปสฺ.

สตฺถา อาคนฺตฺวา "กาย นฺตุถ ภิกฺขเว เอตฺรหิ กถาย สนนฺนินฺ
นาติ ปุจฺจิตฺวา, (ภิกฺขุหิ) "อิมาย นามาทิ (วจน) วุตฺเต, "น (เต ภิกฺขุ)
ภิกฺขเว อิทาเนว (กิลมฺนติ) , ปุพฺเพเปเต (ภิกฺขุ) , ตสฺสา (อิตฺถิ
ยา) กากโยนิยํ นิพฺพตฺติตฺวา สมฺมุตฺตํเร จรฺมานาย สมฺมุตฺตมฺมียา
สมฺมุตฺตํ ปเวเสตฺวา มาริตาย, กากา หุตฺวา โรทิตฺวา ปริเทวิตฺวา, `ตํ
นีหริสฺสามาทิ (วตฺวา) มุขตฺถนฺนเกหิ มหาสมฺมุตฺตํ อุตฺตสิญฺจนฺตา กิลมฺ
สูติ วตฺวา อตฺตํ อาหริตฺวา

"อปี นฺ หนฺกา สนฺตา, มุขลฺจ ปริสฺสสฺติ,

โอรฺมาม น ปาเรม, ปฺรเตว มโหฺตธีติ

อิมํ กากชาตํ วิตฺถาเรตฺวา เต ภิกฺขุ อามนฺเตตฺวา "ภิกฺขเว ราก
โทสโมหวนํ นิสฺสาย ตุมฺहेหิ อิทํ ทุกํ ปตฺตํ, (ตุมฺहेหิ) ตํ วนํ
ฉินฺทิตฺุ วณฺณติ, เอวํ นิตฺททฺกฺขา ภวิสฺสเถติ วตฺวา อีมา คธา อภา
ล

"วนํ ฉินฺทถ, มา รุกํ, วนโต ชายเต ภยํ,

เจตฺวา วนํ วณฺณจฺลฺจ นิพฺพนา โหถ ภิกฺขโว;

ยาวลฺหิ วณฺณโจ น ฉิซฺชติ

อณฺมตฺโตปี นรฺสส นาริสฺ

ปฏฺวิพฺทฺธมโนว ตาว โส (นโร โหติ)

วจฺโน จีรปโกว มาตฺรธีติ.

ตตฺถ (ปทเส) "มา รุกฺขนฺติ: (ปทสฺส) สตฺถารา หิ "วนํ ฉินฺทถา
ติ (วจน) วุตฺเต, เตสํ อจิริปปพฺพชิตานํ "สตฺถา อมฺहे วาสีอาท

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

นิ (วตฺถุณี) คเหตฺวา วณฺ์ ฉินฺหาเปตฺติ รุกฺขํ ฉินฺทิตฺตํตามจิตฺตํ
อุปฺปชฺชติ; อถ เน (สตุถา) "มยา รากาติกิเลสวณฺ์ สนฺธาเยตฺ
(วณฺ์) วุตฺตํ, น รุกฺขเจติ ปฏฺิเสเธนฺโต "มา รุกฺขนฺติ อาหาติ (อตฺ
โถ).

วณฺโตติ: (ปทสฺส) ยถา ปกตฺวณฺโต สึหาทิกยํ ชายติ; เอวํ ชาติ
อาทิกยํปี กิเลสวณฺโต ชายตฺติ อตฺโถ.

วณฺ์ วณฺฺจญฺจาติ เอตฺถ (ปททฺวเย วิจิณฺโย ปณฺทิตฺเตน เวทิตพฺ
โพ) (ยถา) มหฺนฺตา รุกฺขา วณฺ์ นาม, ชุทฺทกา ตสฺมี วเน จิตา วณฺฺ
จา นาม; ปุพฺพุปฺปตฺติกา รุกฺขา วา วณฺ์ นาม, อปฺราปรุพฺปตฺติ
กา วณฺฺจา นาม; เอวเมว มหฺนฺตมฺหฺนฺตา ภวกทฺตฺนกา กิเล
สา วณฺ์ นาม, ปวตฺติยํ วิปากทายกา วณฺฺจา นาม; ปุพฺพุปฺปตฺติ
กา วา วณฺ์ นาม, อปฺราปรุพฺปตฺติกา วณฺฺจา นาม.

(โยคาวจเรณ) ตํ ปณฺ อุกฺยํปี (กิเลสชาตํ) จตฺตฺถมคฺคณ
าณฺน ฉินฺทิตพฺพํ, เตนหา "เจตฺวา วณฺ์ วณฺฺจญฺจาติ.

นิพฺพนา โหถาติ: (ปททฺวยสฺส) นิกฺกิเลสา โหถาติ อตฺโถ.

ยวณฺฺหิ วณฺฺจจฺติ: (ปทสฺส) ยาว เอส อณฺฺมตฺโตปี กิเลสวณฺฺโ
จ นรสฺส นารีสฺส น ฉิชฺชติ; ตาว โส (นโร) จีรปโก วจฺเณ มาตริ วีย
(ปฏฺิพทฺธมโน สฺมาโน) ปฏฺิพทฺธมโน ลคฺคจิตฺโตว โหตฺติ อตฺโถ.

เทสนาวสาเน เต มหฺลลกตฺเถรา โสตาปตฺติผลํ ปตฺติจฺหึสฺ.

สมฺปตฺตานํปี สาคฺคิกา เทสนา อโหสฺติ.

มหฺลลกตฺเถรวตฺถุ.